

ผลการสัมมนาทางวิชาการ

หัวข้อ การปฏิบัติงานร่วมระหว่างกองทัพเรือ กับกำลังทางเรือของ ศรชล.

กองศึกษาการสงครามทางเรือ
ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ทหารเรือ กรมยุทธศึกษาทหารเรือ

ปัจจุบันมีปัญหาเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ทั้งภายในและภายนอกราชอาณาจักร ซึ่งปัญหาดังกล่าวอยู่ในเขตทางทะเลอันมีลักษณะที่หลากหลายและประเทศไทยมีอำนาจอธิปไตย หรือ สิทธิอธิปไตย ที่ต้องรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลไว้ รวมทั้งมีสิทธิหน้าที่อื่นตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศที่ประเทศไทยมีพันธกรณีจะต้องปฏิบัติตามอีกด้วย อันทำให้กฎหมายที่มีอยู่ในปัจจุบัน ไม่สามารถใช้บังคับในเขตทางทะเลที่อยู่ภายนอกราชอาณาจักร หรืออาจไม่ครอบคลุมถึงการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลที่มีอยู่อย่างมากมายในทุก ๆ ด้าน เช่น ด้านความมั่นคง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ด้านทรัพยากร หรือด้านสิ่งแวดล้อม จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการปฏิบัติงานหลักเพื่อรับผิดชอบดำเนินการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลได้อย่างมีเอกภาพ บูรณาการ และประสานการปฏิบัติงานในเขตทางทะเลได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมีศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือ ศรชล. ซึ่งจัดตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๖๒ มีฐานะเป็นส่วนราชการขึ้นตรงสำนักนายกรัฐมนตรี มีนายกรัฐมนตรี เป็น ผอ.ศรชล. และ ผบ.ทร. เป็น รอง ผอ.ศรชล.

ศูนย์ศึกษายุทธศาสตร์ทหารเรือ มีหน้าที่ในการศึกษา รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ วิจัย พัฒนา ทดสอบ เผยแพร่ และเสนอแนะในเรื่องยุทธศาสตร์และการสงครามทางเรือ รวมทั้งให้การศึกษานในเรื่องการจำลองยุทธ์ ได้จัดการสัมมนาทางวิชาการด้านความมั่นคงทางทะเลในหัวข้อ “การปฏิบัติงานร่วมระหว่างกองทัพเรือกับกำลังทางเรือของ ครชล.” ระหว่าง ๒๒ - ๒๔ มกราคม ๒๕๖๓ ที่ผ่านมา ณ โรงแรมคุ้มคำเนินรีสอร์ท ต.ดำเนินสะดวก อ.ดำเนินสะดวก จ.ราชบุรี โดยเชิญผู้เข้าร่วมสัมมนา ทั้งใน ทร. และ นอก ทร. (ศรชล. กรมประมง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมเจ้าท่า และกรมศุลกากร) รวมทั้งสิ้น ๕๕ นาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของแนวคิดในการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างกองทัพเรือกับกำลังทางเรือของ ครชล. เพื่อรองรับการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.๒๕๖๒ ซึ่งได้กำหนดรูปแบบการสัมมนา แบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ การให้ความรู้ทางวิชาการ การแบ่งกลุ่มระดมความคิดเห็น และการแถลงสรุปผลการสัมมนา ในส่วนของการให้ความรู้ทางวิชาการ นั้นได้เรียนเชิญวิทยากร จำนวน ๕ ท่าน ได้แก่ พล.ร.อ.จุมพล ลุมพิกานนท์ อดีต รอง ปล.กท. และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านการทหารเรือ ในคณะกรรมการนโยบาย

การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล (นปท.) บรรยายพิเศษในหัวข้อ ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พล.ร.ต.อภิชัย สมพลกรัง ผอ.สกก.ยก.ทร. บรรยายในหัวข้อ แนวทางการดำเนินงานของ ศรีชล. พล.ร.ต.จิรพล ว่องวิทย์ ผบ.กยฝ.กร. บรรยายในหัวข้อ ความพร้อมของ ทร. ในการสนับสนุนภารกิจของ ศรีชล. น.อ.ณรงค์ นิลน้ำเพชร ผบ.กองบิน ๑ กบร.กร. บรรยายเรื่อง การใช้อากาศยานไร้คนขับในการสนับสนุน ศรีชล. และ ผศ.ดร.ชุตินา เบี้ยวไข่มุก กรรมการสมาคมปัญญาประดิษฐ์และอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยรังสิต ให้เกียรติบรรยายในหัวข้อ การประยุกต์ใช้ปัญญาประดิษฐ์ช่วยในการเดินเรือในทะเล และมีผลการสัมมนา สรุปได้ดังนี้

การจัดตั้งศูนย์อำนวยการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เรียกโดยย่อว่า “ศรีชล.” จัดตั้งขึ้นในสำนักนายกรัฐมนตรี มีฐานะเป็นส่วนราชการรูปแบบเฉพาะ มีหน้าที่และอำนาจรับผิดชอบเกี่ยวกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และ ศรีชล. อยู่ภายใต้การบังคับบัญชา ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี โดยวิธีการปฏิบัติราชการและการบริหารงาน การจัดโครงสร้าง การแบ่งส่วนงาน หน้าที่ อำนาจของส่วนงานและอัตรากำลัง ให้เป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด โดยให้ นายกรัฐมนตรีเป็นผู้อำนวยการ ศรีชล. มีผู้บัญชาการทหารเรือ เป็น รองผู้อำนวยการ และให้ เสนาธิการทหารเรือเป็นเลขาธิการ ศรีชล.

ศรชล. มีหน้าที่และอำนาจในการวางแผน อำนาจการ ประสานงาน สั่งการ และ สนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการรักษาผลประโยชน์ของชาติ ทางทะเล ติดตามตรวจสอบและประเมินแนวโน้มของสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิดภัยคุกคาม ต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เสนอแผนและแนวทางในการปฏิบัติงานและดำเนินการ ตามนโยบายให้ ครม. เห็นชอบ รวมถึงวางแผน พัฒนา และดำเนินการเกี่ยวกับระบบควบคุม บังคับบัญชาและเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการปฏิบัติงานของ ศรชล. ให้สามารถติดต่อ เชื่อมโยง หรือแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยงานอื่น ทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ โดย ศรชล. เป็นองค์กรที่บูรณาการขีดความสามารถ ของหน่วยงานที่ปฏิบัติการกิจการรักษากฎหมายและผลประโยชน์ของชาติทางทะเล จำนวน ๖ หน่วยงาน ประกอบด้วย กรมเจ้าท่า กรมศุลกากร กรมประมง กรมทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่ง กองบังคับการตำรวจน้ำ และกองทัพเรือ ทั้งนี้ ศรชล. มีอำนาจหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลในสถานการณ์ปกติ ตาม มาตรา ๑๔ ที่สำคัญ ได้แก่

๑. วางแผน อำนาจการ ประสานงาน สั่งการ และสนับสนุนการปฏิบัติงาน ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

๒. ติดตาม ตรวจสอบ และประเมินแนวโน้มของสถานการณ์ที่อาจก่อให้เกิด ภัยคุกคามต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล และรายงานคณะกรรมการ และคณะรัฐมนตรี ตามลำดับ เพื่อพิจารณาต่อไป

๓. ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของ ศรชล. หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

ทั้งนี้ในหมวด ๓ ของ พ.ร.บ.ฯ เรื่อง การกิจการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล กำหนดรายละเอียดในการใช้อำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานทางทะเลที่มาปฏิบัติงาน ใน ศรชล. นั้น บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๗ สรุปความได้ ดังนี้

ในสภาวะปกติ มาตรา ๒๗ วรรค ๑ กำหนดให้ “การรักษาผลประโยชน์ของชาติ ทางทะเลโดยทั่วไป ให้เป็นไปตามหน้าที่ และอำนาจของหน่วยงานของรัฐตามขอบเขต ของกฎหมายที่ให้หน้าที่และอำนาจแก่หน่วยงานของรัฐนั้น” จากบทบัญญัติของกฎหมาย ให้อำนาจดังกล่าว ผู้ร่วมสัมมนาได้วิเคราะห์การกิจการรักษากฎหมายที่ ทร. ได้รับมอบหมาย ประกอบกับภัยคุกคามทางทะเลที่ ศรชล. จะเผชิญทั้ง ๔ ด้าน ได้แก่

๑. การกระทำอันเป็นโจรสลัด (Piracy) และการปล้นเรือด้วยอาวุธ (Armed Robbery)
๒. การทำประมงผิดกฎหมาย (Illegal Fishing)
๓. การค้ามนุษย์ (Slavery and Human Trafficking) และลักลอบเข้าเมือง (Illegal Migrants)
๔. การค้ายาเสพติด (Drugs Trafficking) การค้าอาวุธ (Armed Trafficking) และสินค้าต้องห้าม
๕. การลักลอบ/ลำเลียงสินค้าของวัตถุประสงค์ตามข้อห้ามสหประชาชาติ (Dual Use Items : DUI)
๖. การก่อการร้ายในทะเล (Terrorism at Sea)
๗. เหตุการณ์ร้ายแรงในทะเล (Maritime Incident)
๘. ภัยพิบัติทางธรรมชาติ (Natural Disaster)
๙. การใช้ประโยชน์จากทะเลโดยผิดกฎหมายและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Environmental Degradation)

ซึ่ง ทร. เป็นหน่วยที่มีหน้าที่ตามกฎหมายในการต่อต้านภัยคุกคามทั้ง ๙ ด้าน จึงต้องเตรียมความพร้อมของกำลังพล องค์กรวิสาหกิจ และองค์ยุทธวิธีให้มีความพร้อมในการปฏิบัติการติดตามที่กฎหมายกำหนด แบ่งเป็น ๓ ระดับ ดังนี้

๑. ในภาวะปกติที่ไม่จำเป็นต้องมีการบูรณาการหน่วยงานต่าง ๆ ทร. จะดำเนินการต่าง ๆ หรือรับมือกับภัยทั้ง ๙ ด้าน ได้โดยกำลังของกองทัพเรือเอง ซึ่งปกติแล้วในกรณีนี้จะไม่ค่อยเกิดขึ้น เพราะการรักษากฎหมายในทะเล จำเป็นต้องมีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยต่าง ๆ

๒. ในสภาวะปกติที่มีความจำเป็นต้องบูรณาการขีดความสามารถของหน่วยกำลังใน ศรชล. เพื่อแก้ปัญหาความไม่สงบเรียบร้อยในทะเล จากกำลังทางทะเลของหน่วยงานมากกว่า ๑ หน่วยงาน ตามความในมาตรา ๒๗ วรรค ๒ ความว่า “ในกรณีภาวะปกติเมื่อปรากฏว่าการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลโดยทั่วไปตามวรรคหนึ่ง กรณีใดเกินขีดความสามารถของหน่วยงานรัฐ กรณีที่ไม่มีหน่วยงานของรัฐได้รับผิดชอบ กรณีที่มีความจำเป็นต้องมีการบูรณาการในการปฏิบัติงาน หรือกรณีที่มีความจำเป็นอื่นตามที่คณะกรรมการกำหนดให้ ศรชล. เป็นผู้ควบคุมบังคับบัญชาหน่วยงานของรัฐเพื่อกำกับดูแล อำนาจการ และบูรณาการในการจัดการหรือแก้ไขปัญหา เหตุการณ์ หรือ

การกระทำผิดกฎหมายที่กระทบหรืออาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเล หรือกิจกรรมทางทะเล” นั้น ทร. คงมีหน้าที่ในการต่อต้านภัยคุกคามทั้ง ๙ ด้าน ภายใต้ การอำนวยการประสานงานและการสั่งการ โดย ศรชล. โดย ทร. มีหน้าที่เป็นหน่วยงานหลัก ในการดำเนินการจำนวน ๓ ภารกิจ ได้แก่ การปราบปรามการกระทำอันเป็นโจรสลัด การต่อต้าน การก่อการร้ายในทะเล และการช่วยเหลือผู้ประสบภัยจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ส่วน ๖ ด้าน ที่เหลือ นั้น ทร. เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทในการสนับสนุนการปฏิบัติภารกิจ

ขีดความสามารถที่ ทร. ต้องเตรียมการเพื่อตอบสนองต่อภัยคุกคามทางทะเล ทั้ง ๙ ด้านนั้น แยกตาม องค์บุคคล องค์วัตถุ และองค์ยุทธวิธี ได้ดังนี้

ด้านองค์บุคคล เนื่องจาก ทร.เป็นหน่วยงานหลักใน ศรชล. ดังนั้น จึงมีความจำเป็น ที่ ทร. จะต้องเตรียมบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถ มีความเข้าใจในบทบาท หน้าที่ หลักกฎหมาย การสอบสวน การดำเนินคดีทางกฎหมายเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานในภารกิจ ของ ศรชล. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านองค์วัตถุ จัดเตรียมเรือที่มีความพร้อมต่อการปฏิบัติงานสนับสนุนภารกิจ ของ ศรชล.

ด้านองค์ยุทธวิธี การปฏิบัติการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เข้าร่วมปฏิบัติภารกิจ ใน ศรชล. นั้น ควรมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติการร่วมหรือระเบียบปฏิบัติประจำในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะแนวทางการปฏิบัติงานร่วมระหว่าง ทร. กับ ศรชล. ในรูปของ Standard Operating Procedures (SOPs)

๓. ในสภาวะไม่ปกติ ตามความในมาตรา ๒๗ วรรค ๓ ความว่า “ในกรณี สภาวะไม่ปกติอันเนื่องมาจากสถานการณ์ใด ๆ ที่กระทบหรืออาจส่งผลกระทบต่อผล ประโยชน์ของชาติทางทะเลหรือกิจกรรมทางทะเลอย่างกว้างขวางหรือรุนแรง กรณีที่มี การประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินตามกฎหมายว่าด้วยการบริหารราชการในสถานการณ์ ฉุกเฉิน หรือกรณีที่มีความจำเป็นอื่นที่ต้องประกาศภาวะไม่ปกติ คณะรัฐมนตรีจะมีมติ มอบหมายให้ ศรชล. เป็นผู้ควบคุมบังคับบัญชาหน่วยงานของรัฐเพื่อกำกับดูแล ป้องกัน ปราบปราม ระงับ ยับยั้ง จัดการ แก้ไข หรือบรรเทาปัญหาที่กระทบหรืออาจส่ง ผลกระทบต่อผลประโยชน์ของชาติทางทะเลหรือกิจกรรมทางทะเลภายในพื้นที่และระยะเวลาที่กำหนดไว้ได้” ประกอบความในมาตรา ๒๘ วรรค ๑ นั้นบัญญัติให้ ศรชล. มีอำนาจ ในการ “ควบคุมบังคับบัญชาหน่วยงานของรัฐเพื่อกำกับดูแล ป้องกัน ปราบปราม ระงับ ยับยั้ง จัดการ แก้ไข หรือบรรเทาปัญหา เหตุการณ์ สาธารณภัย หรือการกระทำผิด กฎหมาย หรือการกระทำผิดกฎหมายที่กระทบหรืออาจส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของ ชาติทางทะเลหรือกิจกรรมทางทะเลตามมาตรา ๒๗ วรรคสองหรือวรรคสามฯ” นั้น ทร. ยังคงมีหน้าที่ความรับผิดชอบในภัยคุกคามทั้ง ๙ ด้าน ภายใต้การควบคุมบังคับบัญชา จึงมีความจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมในด้านต่าง ๆ ทั้งด้าน องค์บุคคล องค์วัตถุ และ องค์ยุทธวิธี/การปฏิบัติการร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เข้าร่วมปฏิบัติการกิจใน ศรชล. และ ควรมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติการร่วมหรือระเบียบปฏิบัติประจำในการปฏิบัติงานระหว่าง ทร. กับ ศรชล. ในลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติงานในสภาวะปกติ ที่มีความจำเป็นต้อง บูรณาการขีดความสามารถของหน่วยกำลังใน ศรชล. เพื่อแก้ปัญหาความไม่สงบเรียบร้อย ในทะเล จากกำลังทางทะเลของหน่วยงานมากกว่า ๑ หน่วยงาน ตามความในมาตรา ๒๗ วรรค ๒

ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการปฏิบัติการร่วมระหว่าง ทร. กับ ศรชล.

๑. เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาตามภัยคุกคามทั้ง ๙ ด้าน ในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็ว เห็นควรจัดให้มีระบบการติดตามสถานการณ์ทางทะเล และสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่าง หน่วยงานใน ศรชล. และกับหน่วยงานต่าง ๆ นอก ศรชล. ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ตั้งแต่นั้นสภาวะปกติ

๒. ด้านการปฏิบัติการในทะเลควรจัดให้มีหมวดเรือเฉพาะกิจ ศรชล.ภาค โดยประกอบกำลังจากเรือของหน่วยงานใน ศรชล. ทั้ง ๖ หน่วย ที่มีความพร้อม ๒๔ ชม. ที่จะเข้าปฏิบัติภายในพื้นที่รับผิดชอบโดยทันที และครอบคลุมทุกพื้นที่ทางทะเล

๓. จัดทำ Standard Operating Procedures (SOPs) ในการปฏิบัติการร่วมและแผนเผชิญเหตุระหว่าง ศรชล. และ ทร.

๔. กำหนดแนวทางการพัฒนาบุคลากรทางด้านกฎหมายเพื่อสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติงานในพื้นที่ โดยจัดตั้งหน่วยงานรับผิดชอบในการฝึกอบรม และมีระบบการคัดเลือกกำลังพลเพื่อไปปฏิบัติงานกับ ศรชล. ที่เหมาะสมและชัดเจนในการสร้าง Carrier path ที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

๕. นำเทคโนโลยีด้านปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาปรับปรุงระบบการแสดงผลภาพสถานการณ์และการวิเคราะห์ภัยคุกคามและการเตือนภัย ของ ศรชล.

สรุป

บทบาทของ ทร. ในด้านการป้องกันประเทศ การรักษาอธิปไตยของชาติ กับบทบาทในด้านการรักษากฎหมายและผลประโยชน์ของชาติทางทะเลนั้น ทร. จะเลือกปฏิบัติภารกิจอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ จึงมีความจำเป็นต้องปฏิบัติภารกิจทั้งสองด้านไปด้วยกัน โดยในบทบาทในการรักษากฎหมายและผลประโยชน์ของชาติ นั้น ทร.จะปฏิบัติการในหมวกของ ศรชล. ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งเป็นเรื่องใหม่ที่ ทร. จะต้องเตรียมการและต้องดำเนินการให้สอดคล้องกันไปด้วยการบริหารจัดการทั้งด้านองค์บุคคล องค์กรวัสดุ และองค์ยุทธวิธีเพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจตามที่รัฐบาลมอบหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อที่จะรักษาผลประโยชน์ของชาติ (National Interests) เพื่อสร้างความเจริญทางเศรษฐกิจ (Economic well-being) ของประเทศ ซึ่งก็คือให้เกิด **มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน** สืบต่อไป

ทั้งนี้ ศยร.ยศ.ทร. ได้ดำเนินการจัดทำฐานข้อมูลเกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการของ ศรชล. ไว้ในระบบฐานข้อมูลของ ศยร.ยศ.ทร. เพื่อสนับสนุนกำลังพลและหน่วยงานสังกัด ทร. ในการปฏิบัติงานร่วมกับ ศรชล. จะเป็นประโยชน์และเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นการลดความเสี่ยงในการปฏิบัติงานของกำลังพลของ ทร. ที่ไปปฏิบัติภารกิจสนับสนุนภารกิจของ ศรชล. โดยสามารถเข้าไปดูได้ที่ http://110.49.60.146/thinktank/?page_id=1620 ในหัวข้อ **กฎหมายที่เกี่ยวกับความมั่นคง**

